

Berberis "brutalis"

Berberispigge sannsynlig årsak til perforasjon av tarm hos storfe

Lørdag 4.juni 2011 ble en 9 måneder gammel kvige funnet liggende flattsides på beitet der den gikk sammen med andre ungdyr. Kviga var dehydrert og blant andre symptomer hadde den svak puls og bleike slimhinner. Den ble forbigående bedre etter symptomatisk behandling blant annet med 15 liter Ringer *intra venøst*.

Det var ikke tegn til bedring verken søndag eller mandag morgen, derimot viste den nå tegn til ascites. Kviga ble derfor avlivet, og fordi eier også våren 2010 hadde mistet en kvige med lignende symptomer på samme beite, bestemte han seg for denne gangen å sende dyret til obduksjon.

Det var ca. 8 liter illeluktende væske i bukhulen og akutt fibrinøs peritonitt. Det ble påvist punktvis perforasjoner av tarmen; 3 steder i tynntarm og 1 sted i blindtarm – like ved innmunningen av ileum. Ved grovbesiktigelse av tarminnhold og avføring ble det ikke funnet noe som kunne forklare disse perforasjonene. Spiserør, formager og løpe så normale ut - ingen tydelige skader verken i mucosa eller underliggende vev. Ventralt i svelget ble det observert en nekrotisk flekk, ca 5 cm i diameter, med sentralt liggende perforasjon og hyperemisk randzone. Munnslimhinne inkludert tunge, mule og tenner var normale. Diagnosen inkluderte blant annet kolisepsis. Det ble dyrket både klostridier og kolibakterier fra fibrin på bukveggen.

Vi kontaktet eier og fortalte at vi mistenkte at harde plantedeler var skyld i nevnte perforasjoner, metallbiter var her lite sannsynlige. Eier svarte umiddelbart; "det er en berberisbusk på beitet". Det var det eneste han kunne komme på som kunne forklare våre funn. Ved befaring på beitet dagen etter fant han tydelige beitemerker på denne busken. Videre beskrev han myke pigganlegg (skudd) ytterst på greinene og harde pigger lenger inne på greinene. Det kan se ut som at kviga har begynt å beite ytterst på greinen og deretter fått i seg harde/modne pigger ved å flytte seg lenger opp på greinen.

Berberis er en artsrik slekt av planter som tilhører Berberisfamilien og lever i tempererte og subtropiske strøk. Det er flere berberisarter i Norge, vanligvis dreier det seg om vintergrønne busker av varierende høyde, opptil 3 meter som ofte har pigger 3 – 30 mm lange. Disse piggene er omdannede blad, syltynne, treaktige og kvasse. Noen arter kan brukes som hekk for bl.a. å holde unna rådyr, men under hagestell eller andre aktiviteter gjelder å være forsiktig. For noen år siden omkom en kvinne i Stavanger etter å ha falt på en slik busk. Piggene perforerte huden og fliser av piggene gikk helt inn i blodbanene. Tross sykehusets iherdige innsats stod livet ikke til å redde.

Sveinn Gudmundsson

Veterinærinstituttet Sandnes

Rolf Magne Haukalid

Veterinær, Årdal i Ryfylke.

Bilde

Opprinnelig foto: Anna-Lena Anderberg.

Fra: Vår virtuelle flora. [Http://linnaeus.nrm.se/flora](http://linnaeus.nrm.se/flora)

Navn på bildefil berthu1.jpg